

فرهنگ و جهانگردی

گروه‌های کوچک

جایگاه توریسم در اقتصاد، به تحلیل خانم سوناز نصیری، کارشناس ارشد اقتصاد

امروزه فرصتی که کشورهای جهان در راستای توسعه متوازن اقتصادی به دست آورده‌اند، بر مبنای تدوین اهداف اقتصادی و اجتماعی و بر اساس فراهم سازی بسترهای فرهنگی استوار است که جامعه اقتصادی را به سمت و سوی تحقق یک جامعه انسانی سوق می‌دهد. این مهم در نشست‌ها و برنامه‌ریزی‌های جهانی سازمان علمی، فرهنگی و تربیتی سازمان ملل متحد (یونسکو) مشهود است. بر این اساس، توسعه متعادل تنها زمانی دست یافتنی است که فاکتورهای فرهنگی در متن

و بطن استراتژی‌های توسعه لحاظ شوند. چنین برداشتی از توسعه در نگاه یونسکو، زمینه را برای تحکیم استقلال، حاکمیت و هویت ملت‌ها می‌گشاید و بستر ساز مدلی از توسعه می‌شود که هدف اساسی آن، پاسداشت شأن و منزلت و مسؤلیت پذیر کردن آنان در جامعه است. از آنجا که فرهنگ‌ها متفاوتند، راهکارهای توسعه هر جامعه با در نظر گرفتن بافت تاریخی، اجتماعی و فرهنگی همان جامعه تدوین پذیر هستند. این تفکر، در تقابل با پارادایم مبتنی بر آزاد سازی، خصوصی سازی، انعطاف بازار کار، محدودیت دولت رفاه، توسعه بورس و سیاست‌هایی است که راه را بر گشودن گره بحران عرضه می‌گشاید و بالطبع، عرصه را بر تولید بیشتر و در نتیجه افزایش رشد و اشتغال باز می‌کند.

در پایان دهه ۸۰ در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، مشکلاتی نظیر افزایش فقر، شکاف درآمدی، مشاغل ناپایدار، طرد اجتماعی، زوال فرهنگی محلی و رشد بنیاد گرایی رخ داد

باوریم که موضوع هسته‌ای ایران باید از راه دیپلماسی حل شود. برزلی هم همین نظر را دارد. این رونلی است که باعث شکل گیری بیانیه تهران شد و این بیانیه، دارای چنین منطق و روح همکاری است که به واقعیت پیوست.

اقتصاد ایران: از نظر شما چرا بیانیه تهران نتوانست نقش بازدارنده خود را به خوبی ایفا کند و علیرغم حسن نیت ایران، شاهد تصویب قطعنامه چهارم بودیم؟

ما هم این انتقاد را از شورای امنیت داریم. بیانیه تهران تاریخی خاص را مد نظر داشت که در طول این روند ایران باید مسؤلیت خود را انجام می‌داد که البته این کار را هم کرد و گزارش مفصلی هم به آژانس ارائه کرد. در این روند، متأسفانه شورای امنیت کاری کرد که قابل تفسیر برای من نیست، اما در هر حال از طرف ترکیه بیانیه تهران هنوز هم اعتبار دارد. از زبان مقامات عالی‌رتبه تهران هم مواردی را می‌شنوم که آنان با ما همفکر هستند. این بیانیه، محکم، استوار و در چارچوب دیپلماسی گام برمی‌دارد و نشان دهنده نیت خیر ایران، ترکیه و برزلی است.

اقتصاد ایران: توصیه شما در رابطه با استراتژی جمهوری اسلامی ایران در مقابله با تحریم‌های غیرمنصفانه‌ای که به ملت ایران تحمیل می‌شوند، چیست؟

معتقدم نه تنها برای ایران، بلکه برای تمامی کشورهای پایبندی به اصول دیپلماسی بسیار مهم است. کشورهایی که دیپلماسی را مد نظر قرار می‌دهند به پیروزی خواهند رسید. ترکیه هم به اصولی پایبند است و با امضای بیانیه تهران در واقع روند رو به جلویی را ایجاد کرده و راه را باز کرده است. به این ترتیب، این حق ترکیه بود که در شورای امنیت سازمان ملل علیه قطعنامه رأی منفی بدهد. ترکیه هم مانند ایران بسیار قدرتمند و ریشه‌دار است و در بحران‌های مختلف که ممکن است آن را تهدید کند استوار خواهد بود.

اقتصاد ایران: کارشناسان معتقدند این دور از تحریم‌ها نیز بی‌اثر خواهند بود. نظر شما در این مورد چیست؟

دقیقاً درست است. در روزهای اخیر کلیه تفسیرها، تحریم‌ها را بی‌اثر دانسته‌اند. اما ماهیت این تحریم‌ها هر چه باشد به نظر من راه دیپلماسی مهم است و ما باید به راه خود ادامه دهیم. همان طور که من از زبان مسؤولان ایران و نشریات مختلف می‌شنوم این تحریم‌ها هیچ تأثیری بر ایران و مردم آن ندارند. اما نظر شخصی من این است که با وجود صدور بیانیه تهران، وجود چنین قطعنامه‌ای اصلاً درست نیست. شاید این تحریم‌ها اثر نداشته باشند، اما سبب نارضایتی مردم ایران خواهند شد.

اقتصاد ایران: با تشکر از فرصتی که در اختیار ما قرار دادید. ■

اتحادیه اروپا باید با شرایطی کاملاً مساوی و یکسان باشد. در این چارچوب، همه هم و غم ما رشد قابل توجه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مردم ترکیه است و ما حتی در نظر داریم بالاتر از سطح اتحادیه اروپا باشیم. در این صورت، تصمیم در مورد ورود به اتحادیه اروپا با خود ما خواهد بود. پس دید ما تنها اتحادیه اروپا نیست و از آنکارا به همه ابعاد نگاه می‌کنیم. از شمال، روسیه و منطقه قفقاز برای ما مهم هستند. در خاورمیانه هم از بُعد ارتباطات تاریخی، ایران برای ما بسیار حایز اهمیت است و ما آرزومندیم با تمام کشورهای همسایه دارای روابط متعادلی باشیم.

اقتصاد ایران: پس باید گفت حمایت‌های اخیر ترکیه از مواضع مسلمانان غزه در همین راستا است؟

در مورد غزه، موضع ترکیه از مهم‌ترین مسایل است که ثابت می‌کند ترکیه همه جانبه‌گرایی را مد نظر دارد. طبق بررسی‌ها، مردم هر کشور برای یک زندگی نرمال، به طور متوسط به حدود ۶ هزار کالا نیاز دارند که اسرائیل تنها به ۱۰۰ کالا اجازه ورود به غزه را می‌دهد. در ۵ ماه اول سال ۲۰۰۷ تعداد ۴۰ هزار کامیون حامل کمک‌های انسانی وارد غزه شده، اما با توجه به فشارهای اسرائیل، این رقم اکنون به ۴ هزار کامیون کاهش یافته است که نشان دهنده اوضاع بسیار وخیم حاکم بر این منطقه است. اسرائیل این محاصره را به خاطر گروگان گرفتن یک سرباز اسرائیلی توسط حماس (گیل‌عادل شالیط)، آغاز کرده، اما به ۱/۵ میلیون انسانی که در آن منطقه با شرایط سخت زندگی می‌کنند توجه نمی‌کند. هدف افرادی که از ترکیه و سایر کشورها به غزه رفتند و در کشتی حامل کمک‌های انسان دوستانه در آب‌های آزاد مورد حمله کماندوهای اسرائیل قرار گرفتند و ۹ نفر هم کشته شدند، شکستن محاصره غزه بود و دولت‌ها هیچ نقشی در آن نداشتند. این مسأله تنها میان ترکیه و اسرائیل نیست، بلکه بین کلیه جوامع ملنی و بین‌المللی است. ترکیه در این زمینه سه درخواست از اسرائیل دارد. اول این که اسرائیل جرم خود را قبول کند، دوم این که بابت حرکت خود عذرخواهی کند و سوم کلیه خسارات مادی این اقدام را بپذیرد و امکان تحقیق و تفحص بین‌المللی را در این باره فراهم کند. اگر این شرایط به وجود نیاید، در روابط ترکیه و اسرائیل گام‌هایی رو به عقب برداشته می‌شود.

اقتصاد ایران: حمایت ترکیه و برزلی از ایران چه منافعی را برای آنها رقم می‌زند؟

ایران کشور مهمی برای ما است. استقرار ثبات در منطقه برای ما بسیار حایز اهمیت است و هر مشکلی برای هر کشوری در منطقه - اعم از ایران، سوریه، عراق و سایر کشورها - پیش بیاید، ما آن را مشکل خود می‌دانیم. دیگر کشورها هم همین نظر را درباره ترکیه دارند. به علاوه، برزلی و ترکیه عضو غیردائم شورای امنیت هستند و با توجه به مسؤولیتی که دارند در این زمینه دخالت می‌کنند. بر این

شریک ریسک تجار

رشد و توسعه صندوق ضمانت صادرات

مدیر عامل صندوق

ضمانت صادرات ایران در

گفت‌وگویی خبری اظهار

داشت: پوشش‌های صندوق

ضمانت صادرات، بدون

احتساب پوشش محصولات

پتروشیمی در سال ۸۸ با ۱۴/۳ برابر رشد نسبت به سال ۸۳ از ۷۲ میلیون دلار به یک میلیارد و ۱۵۱ میلیون دلار رسیده‌اند. سید کمال سیدعلی در این رابطه گفت: حمایت‌های دولت از صادر کنندگان در قالب گسترش پوشش‌های صندوق ضمانت صادرات در ۵ سال اخیر از عوامل اصلی افزایش صادرات غیرنفتی بوده‌اند.

وی افزود: صندوق ضمانت صادرات ایران در ۱۲ سال نخست خود یعنی از بدو تأسیس (سال ۷۳) تا پایان سال ۸۴ حدود ۶۲۵ میلیون دلار ریسک را با صدور انواع محصولات بیمه‌ای و تضمینی پوشش داده است، در حالی که این رقم طی ۴ سال گذشته - یعنی از سال ۸۵ تا پایان سال ۸۸ - به ۴ میلیارد و ۵۶۶ میلیون دلار افزایش یافته است.

سیدعلی در ادامه افزود: پوشش‌های صندوق ضمانت صادرات با احتساب پوشش محصولات پتروشیمی در سال ۸۳ حدود ۷۲ میلیون دلار بودند که این رقم در سال ۸۸ با ۴۲ برابر افزایش به ۳ میلیارد و ۴۲ میلیون دلار افزایش یافته است. همچنین پوشش‌های صندوق ضمانت صادرات، بدون احتساب پوشش محصولات پتروشیمی در سال ۸۸ با ۱۴/۳ برابر رشد نسبت به سال ۸۳ از ۷۲ میلیون دلار به یک میلیارد و ۱۵۱ میلیون دلار رسیده است. وی همچنین تصریح کرد: ضریب پوشش صادرات که به معنای گسترش چتر حمایتی صندوق ضمانت از فعالیت‌های مولد اقتصادی است، از یک درصد در سال ۸۳ به ۱۵ درصد در سال ۸۸ افزایش یافته است. رییس هیأت مدیره صندوق از بهبود رویه‌های بازیافت خسارت در صندوق خبر داد و اظهار داشت: میزان دریافت خسارت‌های پرداختی صندوق نیز از ۱۱ میلیون دلار در سال ۸۳ به ۳۳/۲ میلیون دلار در سال ۸۸ افزایش یافته است. تعامل بیشتر صندوق ضمانت صادرات با سیستم بانکی جهت تسهیل و توسعه تأمین مالی صادرات، ایجاد دفاتر کارگزاری صندوق با همکاری بخش خصوصی در تمامی استان‌های کشور، حضور فعال در عرصه بین‌المللی و تقلیل کارمزدها و حق بیمه خدمات صندوق را از مهمترین دلایل موفقیت صندوق دانست.

جهانگردی جهانی انجام شده که نشان می‌دهد الگوی جهانگردی در آینده، توأم با پراکندگی بیشتری خواهد بود و جهانگردان به جای گروه‌های بزرگ، بیشتر در گروه‌های کوچکتر سفر خواهند کرد و افرادی که به صورت آزاد و مستقل به جهانگردی می‌پردازند، سهم برتر بازار را به خود اختصاص خواهند داد.

مجموعه این اطلاعات و پیش‌بینی‌ها، این

موضوع را به طور

جدی فرا روی ما

قرار می‌دهد که با

وجود جایگاه در حال

تحول، اما نامناسب

جهانگردی در ایران،

به نظر می‌رسد بستر

و فضای مناسبی

برای رقابت جدی

در این عرصه با

حفظ کیفیت‌ها و

ارزش‌ها، پیش روی

سیاستگذاران و

برنامه‌ریزان کشور قرار داشته باشد.

به سر آمدن دوران تلخ حاکمیت جهانگردی

توده، نویدی است برای کشورها و ایدئولوژی‌هایی که ادعای الگویی جدید برای جهانگردی دارند. این فرصت استثنایی تنها با ترکیب منطقی ذهنیت و عینیت و استفاده از آن، جهت طراحی برنامه‌های جامع که در عین لحاظ اصول و اندیشه‌های اسلامی، از واقعیات موجود جهانی نیز فاصله نداشته باشد و تار و پودهای باقی مانده از دوران حاکمیت جهانگردی توده، آن را از نوآوری و خلاقیت باز ندارد، می‌تواند آینده‌ای روشن را در عرصه جهانی به ویژه در حوزه جهانگردی برای جمهوری اسلامی ایران رقم بزند.

در حال حاضر، اگر چه توسعه و گسترش ایرانگردی و جهانگردی به منظور استفاده هر چه بیشتر از مزایای متعدد آن اجتناب ناپذیر است، ولی مشکلات و تنگناهای متعدد موجود در راه رشد و توسعه این صنعت، نباید از نظرها دور بماند و دولت باید در رفع این مشکلات و تنگناها تلاش و کوشش جدی به خرج دهد.

عمده مشکل ایران در حوزه جهانگردی و گردشگری، مربوط به مسایل اجرایی و مدیریتی است که اگر دیدگاه جهان بینی خود را گسترش دهیم، مبحث اقتصادی این صنعت نیز حل خواهد شد. ■

و در دهه ۹۰ کشورهایی نظیر روسیه، کره جنوبی و آرژانتین را با واقعیت سخت‌ترین مشکلات اقتصادی و چشم‌انداز ورشکستگی روبه‌رو کرد.

این تفکرات، همزمان با ورود اندیشه مبتنی بر تعادل همه جانبه اقتصاد و پایبندی توسعه و توازن هماهنگ متغیرهای اقتصادی و اجتماعی، با تغییرات مناسبی مواجه شدند. پارادایم فراتعدیل یا توسعه همه جانبه که حاصل تجربه و تفکر اقتصاددانانی بود

که از دانشگاه به کاخ سفید به عنوان مشاور اقتصادی رییس جمهور وقت آمریکا راه یافته بودند و از آنجا در ترکیب مسؤولان عالی بانک جهانی قرار گرفتند، مدل توسعه کارآمد را تنها حاصل فرآیندی مشارکتی می‌داند که تصویرگر اجماع شهروندان و پایبندی آنها به راه برگزیده شده باشد.

بدین ترتیب، توسعه اقتصادی و اجتماعی لازم و ملزوم یکدیگر می‌شوند و حصول یکی بدون حضور دیگری، فاقد معنا و امکان است. در این بین، نقش فرهنگ به عنوان یک متغیر نیازمند توسعه و تعدیل پُررنگ می‌شود.

از طرف دیگر، گزارش‌های اخیر یونسکو مبین این حقیقت می‌باشند که توسعه فرهنگی که پیش زمینه توسعه اقتصادی است، با قاعده تنوع پذیری محقق می‌شود و این امر منتج از تحکیم دموکراسی است. بر اساس اسناد موجود در اعلامیه جهانی تنوع فرهنگی که با اجماع تمام کشورهای عضو یونسکو به تصویب رسیده، تنوع فرهنگی به عنوان میراث مشترک بشری در گرو کثرت گرایی و دموکراسی بنا نهاده شده است.

جهانگردی و اقتصاد

جهانگردی که یکی از شاخص‌های مهم فرهنگی به شمار می‌رود و در حیطه دستورالعمل سازمان علمی و فرهنگی (یونسکو) قرار گرفته، تأییدی بر اهمیت جنبه اقتصادی جهانگردی در جهان معاصر و محوری بودن مسأله کسب درآمد از این راه در کشورهای پیشرو در این صنعت است. تحقیقی تحت عنوان "بررسی پیش‌بینی‌های سال ۲۰۲۰" در اواخر دهه ۹۰ به وسیله سازمان